

Міністерство освіти і науки України
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

**Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського**

Серія: Педагогіка і психологія

№ 70 • 2022 р.

Вінниця

Ministry of Education and Science of Ukraine
Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University

SCIENTIFIC ISSUES

OF

Vinnytsia state M.Kotsyubynskyi pedagogical university

Section: Pedagogics and Psychology

№ 70 • 2022

Vinnytsia

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія
№ 70 • 2022 р.

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського від 22 червня 2022 р. (протокол № 14)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Коломієць А. М. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, проректор з наукової роботи; доктор педагогічних наук, професор (головний редактор).

Шахов В. І. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, доктор педагогічних наук, професор (відповідальний редактор).

Акімова О. В. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, доктор педагогічних наук, професор (заступник відповідального редактора).

Галузяк В. М. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, доктор педагогічних наук, професор (відповідальний секретар).

Лазаренко Н. І. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, ректор; доктор педагогічних наук, професор.

Гуревич Р. С. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, директор Навчально-наукового інституту педагогіки, психології і підготовки фахівців вищої кваліфікації; доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України.

Мазур Пьотр – Вища Державна Професійна Школа м. Хелм, доктор габілітований, професор (Польща).

Паламарчук О. М. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, доктор психологічних наук, професор.

Гурал-Пулроле Йоланта – Старопольська школа вища в м. Кельце, доктор габілітований, професор надзвичайний (Польща).

Шурек-Борута Аліна – Університет Шльонський у Катовіце, доктор габілітований, професор (Польща).

Бохенська-Влостовська Катажина – Pedagogium – Вища школа соціальних наук у Варшаві, ректор (Польща).

Громов Є. В. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, доктор педагогічних наук, доцент.

Коломієць Д. І. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, кандидат педагогічних наук, доцент.

Ляц О. П. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, доктор психологічних наук, доцент.

Чухрій І. В. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, доктор психологічних наук, доцент.

Літературний редактор: В.В. Богатько

Комп'ютерна верстка: Н.Р. Опушко

Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія. – 2022. – Випуск 70. – 117 с.

У збірнику вміщені наукові статті з актуальних проблем сучасної педагогіки та психології, в яких розкриваються питання дидактики, теорії і методики виховання, професійної освіти, соціальної педагогіки, порівняльної педагогіки, історії педагогіки, педагогічної психології.

*Свідоцтво про реєстрацію КВ № 8412 видане Міністерством юстиції України 06.02.2004 р.
Збірник є науковим фаховим виданням категорії «Б» зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» (затверджено наказом МОН України № 1643 від 28.12.2019 р.)*

DOI 10.31652/2415-7872-2022-70-1-117

ББК 74.00+88.40+88.840

Н 34

ISSN 2415-7872

© Автори статей, 2022

ББК 74.00+88.40+88.840

H 34

SCIENTIFIC ISSUES

of Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University

Section: Pedagogics and Psychology

№ 70 • 2022

Recommended for publication by the decision of the Academic Council of
Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University
22 June 2022 (proceedings № 14)

EDITORIAL BOARD

Editor-in-chief: Prof. Dr. Alla M. Kolomiets, Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University (Ukraine)

Executive editor: Prof. Dr. Volodymyr I. Shakhov, Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University (Ukraine)

Prof. Dr. Olha V. Akimova, Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University (Ukraine)

Executive secretary: As. Prof. Dr. Vasyl M. Haluziak, Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University (Ukraine)

As. Prof. Dr. Nataliia I. Lazarenko, Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University (Ukraine)

Prof. Dr. Roman S. Hurevytch, Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University (Ukraine)

Prof. Dr. Piotr Mazur, The State School of Higher Education in Chełm (Poland)

Prof. Dr. Olha M. Palamarchuk, Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University (Ukraine)

Prof. Dr. Gyrál-Pyhrola Jolanta, Old Polish University in Kielce (Poland)

Prof. Dr. Alina Szczurek-Bortuta, University of Silesia, (Poland)

Dr. Katarzyna Bocheńska-Włostowska, Pedagogium – Higher School of Social Sciences in Warsaw, (Poland)

As. Prof. Dr. Yevhen V. Hromov, Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University (Ukraine)

As. Prof. Dr. Dmytro I. Kolomiets, Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University (Ukraine)

As. Prof. Dr. Oksana P. Liashch, Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University (Ukraine)

As. Prof. Dr. Inna V. Chukhrii, Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University (Ukraine)

Text editors: Valentyna V. Bohatko

Technical editor: Nadiya R. Opushko

**The Scientific Issues of Vinnytsia State M. Kotsyubynskyi Pedagogical University.
Section: Pedagogics and Psychology. – 2022. – Issue 70. – 117 p.**

The volume contains scientific articles on relevant issues of modern pedagogy and psychology, which reveal questions of didactics, theory and methodology of education, vocational training, social pedagogy, comparative pedagogy, history of education, educational psychology.

Certificate of registration KB № 8412 issued by the Ministry of Jurisdiction of Ukraine 06.02.2004.

Edition is included in the list of scientific professional publications of Ukraine by the Ministry of Education and Science of Ukraine # 1643 of 28.12.2019.

DOI 10.31652/2415-7872-2022-70-1-117

ББК 74.00+88.40+88.840

H 34

ISSN 2415-7872

ЗМІСТ

ДИДАКТИКА

- Сергій Загородній, Наталя Іванічкіна.** СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СТУДЕНТСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ТУРИЗМУ ЯК ОДНІЄЇ З ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 7
- Антоніна Рибалко.** ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ПІД ЧАС САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ 12

ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ

- Ганна Задорожна.** МОДЕЛЬ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА МЕТОДИКА ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ 18
- Олена Столяренко, Оксана Столяренко, Юлія Коваль.** ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ГУМАНІСТИЧНИХ КОМПОНЕНТІВ ВИХОВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ 24
- Олександр Хникін, Василь Каплінський.** ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИХОВАННЯ МОРАЛЬНО-ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ ПІДЛІТКІВ У ПРОЦЕСІ ПОЗАШКІЛЬНОЇ РОБОТИ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ 30

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

- Валентина Бебих, Олександр Рак.** МУЛЬТИМЕДІЙНИЙ КОНТЕНТ ЯК БАЗОВИЙ КОМПОНЕНТ МОДЕЛІ НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ 36
- Василь Галузяк.** ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА СИСТЕМИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТО-ПРОФЕСІЙНОЇ ЗРІЛОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ 41
- Богдан Здольник.** ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ТУРИЗМУ В ЗВО УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ 58
- Василь Каплінський.** ЗБАГАЧЕННЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ЗАСОБАМИ АНАЛІЗУ ТА РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМНО-ПЕДАГОГІЧНИХ СИТУАЦІЙ 67
- Яна Нечепорук.** ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА ЯК ОСНОВА ЛЬОТНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ: ІСТОРІЯ ТА РЕАЛЬНІСТЬ 73
- Дмитро Храпач.** МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ТЕХНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ БАКАЛАВРІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ «ТРАНСПОРТ» 78

СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

- Андрій Максютюв.** ПОЗАШКІЛЬНА ОСВІТА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ – НОВА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА, СТВОРЕНА НА БАЗІ ПОЗАШКІЛЬНИХ УСТАНОВ 84

ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

- Оксана Марчук, Маргарита Шкабаріна, Лілія Мельничук, Анатолій Дем'янчук.** ПЕДАГОГІЧНА ЕТИКА Й КУЛЬТУРА ВЧИТЕЛЯ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ 92

ПОРІВНЯЛЬНА ПЕДАГОГІКА

- Олена Біда, Ільдїка Орос, Віталій Гончарук, Марина Тютя.** РОЗВИТОК СИСТЕМИ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ У РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ 98

ПСИХОЛОГІЯ

- Микола Прищак.** НА ШЛЯХУ СТАНОВЛЕННЯ СУБ'ЄКТНО-КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ ДО ОСОБИСТОСТІ 103
- Володимир Шахов, Владислав Шахов.** ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ АГРЕСІЇ ЯК ПРОФЕСІЙНО ОБУМОВЛЕНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА 109

CONTENTS

DIDACTICS

Serhii Zahorodnii, Natalia Ivanichkina. CURRENT TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF STUDENT EDUCATIONAL TOURISM AS ONE OF THE FORMS OF ORGANIZATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS	7
Antonina Rybalko. USE OF ICT BY STUDENTS IN INDEPENDENT WORK IN HIGHER MATHEMATICS	12
Hanna Zadorozhna. MODEL AND EXPERIMENTAL METHODS OF LEGAL EDUCATION OF CHILDREN	18

THEORY OF UPBRINGING

Olena Stoliarenko, Oksana Stoliarenko, Julia Koval. THE STUDY OF PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL FOUNDATIONS OF PERSONALITY'S ECOLOGICAL CULTURE HUMANISTIC COMPONENTS DEVELOPING	24
Olexander Khnykin, Vasyl Kaplinskyi. ORGANIZATIONAL AND PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR EDUCATION OF MORAL AND VOCATIONAL QUALITIES OF ADOLESCENTS IN THE PROCESS OF EXTRA-CURRICULAR WORK ON PHYSICAL CULTURE	30

VOCATIONAL EDUCATION

Valentyna Bebykh, Oleksandr Rak. MULTIMEDIA CONTENT AS BASIC COMPONENT OF PROFESSIONAL ENGLISH TRAINING MODEL IN DISTANCE LEARNING.....	36
Vasyl Haluziak. EXPERIMENTAL VERIFICATION OF THE SYSTEM OF DEVELOPING OF PERSONAL AND PROFESSIONAL MATURITY OF PROSPECTIVE TEACHERS IN THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF A PEDAGOGICAL UNIVERSITY	41
Bohdan Zdolnyk. TRAINING OF FUTURE TOURISM PROFESSIONALS IN THE UNIVERSITIES OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF FUNCTIONING OF THE HIGHER EDUCATION SYSTEM	58
Vasyl Kaplinskyi. ENRICHMENT OF THE CREATIVE POTENTIAL OF THE FUTURE TEACHER BY MEANS OF ANALYSIS AND SOLVING OF PEDAGOGICAL PROBLEMS	67
Yana Necheporuk. PROFESSIONAL FOREIGN LANGUAGE TRAINING AS THE BASIS OF THE FLIGHT EDUCATION INDUSTRY.....	74
Dmytro Khrapach. MODEL OF FORMATION OF TECHNICAL AND TECHNOLOGICAL COMPETENCE OF BACHELORS VOCATIONAL EDUCATION OF SPECIALIZATION «TRANSPORT».....	78

SOCIAL PEDAGOGY

Andrii Maksiutov. EXTRACURRICULAR EDUCATION OF STUDENT YOUTH – A NEW PEDAGOGICAL PRACTICE, CREATED ON THE BASIS OF EXTRACURRICULAR INSTITUTIONS.....	84
---	----

HISTORY OF PEDAGOGY

Oksana Marchuk, Marharyta Shkabarina, Liliia Melnichuk, Anatolii Demianchuk. PEDAGOGICAL ETHICS AND TEACHER'S CULTURE OF THE END OF THE 19TH CENTURY – THE BEGINNING OF THE 20TH CENTURY.....	92
--	----

COMPARATIVE PEDAGOGICS

Olena Bida, Ildiko Oros, Vitalii Honcharuk, Maryna Tiutia. DEVELOPMENT OF THE ADULT EDUCATION SYSTEM IN DIFFERENT COUNTRIES OF THE WORLD.....	98
--	----

PSYCHOLOGY

Mykola Pryshchak. ON THE WAY OF ESTABLISHMENT SUBJECTIVE-COMMUNICATIVE APPROACH TO PERSONALITY.....	103
Volodymyr Shakhov, Vladyslav Shakhov. PSYCHOLOGICAL DETERMINANTS OF AGGRESSION AS A PROFESSIONALLY DETERMINED PERSONALITY DEFORMATION OF A TEACHER	109

Наукове видання

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

**Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського**

Серія: *Педагогіка і психологія*

Випуск 70 • 2022 р.

Підписано до друку 22 червня 2022 р.
Формат 60x84/8.
Папір офсетний. Друк цифровий.
Гарнітура Georgia. Ум. др. арк. 13,0
Наклад 100 прим.

Віддруковано з оригіналів замовника.
ФОП Корзун Д.Ю.
21027, а/с 8825, м. Вінниця, вул. 600-річчя, 21.
Тел.: (0432) 69-67-69, 603-000.
E-mail: info@tvoru.com.ua, <http://www.tvoru.com.ua>
Видавець ТОВ «Твори»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 6188 від 18.05.2018 р.
21027, а/с 8825, м. Вінниця, вул. Келецька, 51а.
Тел.: (0432) 69-67-69, 603-000.